

**NINA AURORA BĂLAN, ALEXANDRA IORGULESCU,
MIHAELA MARCU (COORD.)**

STUDIA LINGUISTICA ET PHILOLOGICA

**NINA AURORA BĂLAN, ALEXANDRA IORGULESCU,
MIHAELA MARCU (COORD.)**

STUDIA LINGUISTICA ET PHILOGICA

**EDITURA UNIVERSITARIA
Craiova, 2015**

Coordonatori:

Lect. univ. dr. Nina Aurora BĂLAN

Conf. univ. dr. Alexandra IORGULESCU

Conf. univ. dr. Mihaela MARCU

Comitet științific al colecției:

Prof. univ. dr. dr.h.c.mult. Maria ILIESCU

Prof. univ. dr. Nicolae PANEA

Prof. univ. dr. Elena PÎRVU

Prof. univ. dr. Gabriela SCURTU

Copyright © 2015 Universitaria

Toate drepturile sunt rezervate Editurii Universitaria

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Omagiu. Dumitrașcu, Katalin

Studia linguistica et philologica : In honorem prof. univ. dr. Katalin Dumitrașcu, prof. univ. dr. Emil Dumitrașcu / coord.: Nina Aurora Bălan, Alexandra Iorgulescu, Mihaela Marcu. - Craiova : Universitaria, 2015

ISBN 978-606-14-0947-1

- I. Omagiu. Dumitrașcu, Emil
- II. Bălan, Nina Aurora (coord.)
- III. Iorgulescu, Alexandra (coord.)
- IV. Marcu, Mihaela (coord.)

Volum finanțat din fondurile Facultății de litere și publicat sub egida Centrului de Cercetare *Identități culturale europene* (CCIE), direcția de cercetare *Limba română în context romanic și balcanic*.

KATALIN DUMITRAȘCU ȘI PERMANENȚA SPIRITULUI ACADEMIC

Nina Aurora BĂLAN

Este dificil să găsești cuvinte potrivite pentru a vorbi despre o persoană pe care o cunoști de o viață. Ca profesor, prieten și mentor, prezența doamnei Katalin Dumitrașcu inspiră o bogăție de dimensiuni ale unei personalități care a marcat și continuă să marcheze atâtea trasee intelectuale și de destin, între acestea incluzându-se și autorul acestor câteva rânduri. Discreția domniei sale îngreunează cu atât mai mult acest demers.

Profesor nu doar la catedră, ci și dincolo de spațiul limitat didactic, Kati Dumitrașcu, cum cu afecțiune o numesc colegii și studenții deopotrivă, s-a impus cu o autoritate plină de noblețe, derivată din formația sa de clasicist, între rigoare și îngăduință, între fermitate și toleranță.

Ca mulți alți filologi, am cunoscut-o pe profesoara Kati Dumitrașcu în anul I de facultate, la cursurile de latină și lingvistică generală. Prin natura disciplinelor, plictiseala părea inerentă, sala de curs (454), cenușie și neprimitoare, nu stimula imaginația tinerilor de 18 ani; așteptam cu nerăbdare să plecăm acasă, fusese o zi lungă, era ultimul curs. Cât de diferiți aveam să plecăm. Intră doamna profesoară. Se așează la catedră și începe să vorbească despre o limbă și cultură pe care le percepeam, ca absolvent de matematică, destul de vag. Atunci a început să prindă contur pentru mine farmecul unui discurs care se va materializa în nesfârșite ore de lecții, prelegeri și conversații amicale despre toate și nimic în particular. Capacitatea subtilă de a colora atrăgător orice subiect, indiferent cât de arid, făcea ca orele să se transforme în întâlniri profund umane, neconvenționale și vii. A trebuit să treacă mulți ani până să înțeleg cu adevărat că pasiunea profesorului pentru disciplina predată se transmite electric în rândul studenților. Este prima lecție pe care mi-a „predat-o” doamna profesoară Kati Dumitrașcu.

Într-o lume în care profesorii universitari sunt cuantificați cu răceala cifrelor în tabele cinice și lipsite de viață, lecția domniei sale propune un model uman și profesional coerent, emoțional dar riguros.

Preocupările intelectuale ale doamnei profesor Katalin Dumitrașcu își au sorginea în dragostea pentru cultura latină, urmărită în toate derivațiile sale în spațiul cultural românesc și european.

În opera sa, Școala Ardeleană se redimensionează, personaje uitate în arhive prăfuite, precum August Treboniu Laurian sau I.C.Massim, își recâștigă vitalitatea și autoritatea, demolând prejudecata lipsei de valoare în timp pentru cultura română. Cărți precum *August Treboniu Laurian. Opera lingvistică* (2002), urmată de publicarea traducerii *Tentamenului (Tentamen criticum în originem, derivationem et formam linguae romanae în utraque Dacia vigentis vulgo valachicae = Încercare critică asupra originii, descendenței și structurii limbii române care este în floare în ambele Dacii, numită în comun valahică)* au marcat istoria lingvisticii românești prin rigoarea analizei și meticulozitatea interpretărilor surprinzătoare.

Ca expresie a atașamentului profund față de valorile clasice lucrarea intitulată *Valori clasice în culturile europene* (2010) semnaleză legăturile genetice din spațiul culturii europene de care cultura română este intim legată.

Preocuparea specială pentru cultura latină prinde formă în studiul monografic *Tacitus, istoricul epocii imperiale a romanilor* (2001), unde alături de profesorul Emil Dumitrașcu (partener de viață și profesie) cercetează cu acribie științifică epoca romană de cea mai mare densitate culturală așa cum este transmisă posterității de către celebrul istoric Tacit.

Numeroase studii de factură didactică (precum *Culegere de texte latine* din 1974) au susținut o carieră didactică dedicată nu numai propriilor cercetări, ci și actului efectiv pedagogic. Un suport necesar studiului, căci nu erau cele mai simple discipline filologice latina și lingvistica generală.

Devotamentul față de studenți și față de actul didactic, au motivat-o în elaborarea acestor proiecte, iar pasiunea pentru analiza minuțioasă și pentru detaliul neobișnuit a produs nenumărate articole și studii.

Este greu să te detașezi în scris de o persoană care înseamnă atât de mult pentru evoluția mea umană și profesională. Aș putea vorbi despre tot ce am învățat în anii de când o cunosc, lecții de viață și lecții intelectuale, însă respectându-i modestia și discreția mă opresc la o discuție pe care am avut-o cu domnia sa de curând: i-am spus că aș vrea să scriu un articol despre Katalin Dumitrașcu. În naivitatea mea așteptam indicații despre ce și cum să scriu, uitând pentru moment că nu toți suntem dornici de lumina

reflectoarelor. Doamna profesoară s-a uitat la mine zâmbind și mi-a spus: „Să scrii că îmi plac florile”. Doamna profesoară, vă respect rugămintea: în grădina familiei Dumitrașcu există magnolii (procurate uneori cu greu), zeci de specii de iriși, dalii de toate culorile, trandafiri și lalele – și mă opresc pentru a nu transforma acest omagiu într-un tratat nereușit de horticultură.

COLEGI ȘI PRIETENI

Cornelia CÎRSTEA

De câte ori aud numele bunilor mei colegi și prieteni, Katalin Dumitrașcu și Emil Dumitrașcu, memoria începe să reconstituie și să ordoneze momente încărcate de empatie pentru șirul de ani petrecuți în spațiul universității, cu aspirațiile, căutările febrile, împlinirile și așteptările generate de traiectul vieții academice. Suntem din aceeași generație, îndreptățită să-și asume fondarea și dezvoltarea învățământului universitar, filologic craiovean.

Începutul nostru de drum a coincis cu înființarea Facultății de Filologie și a Universității din Craiova, iar evoluția și împlinirea noastră profesională sunt indisolubil legate de creșterea facultății, de secțiile și departamentele ei, de prestigiul câștigat și recunoscut în țară și peste hotare. Ne-am prețuit încă de la început, fiecare intuind în celălalt potențialul de profesionalism și de afectivitate, dar așteptând limpezirea unor incertitudini și reticențe, induse și întreținute nedrept și nedemn de unii “binevoitori”, specializați în intrigi și manipulări. Ne-am urmat firea și am avut înțelepciunea și tăria să trecem peste necazurile, vicisitudinile și amărăciunile inerente concurenței mediului universitar, traiectului normal al unei cariere universitare. Prețuirea profesională a crescut și s-a consolidat de-a lungul anilor într-o colegialitate autentică și într-o prietenie statornică, “de-o viață”, cum îi place lui Emil Dumitrașcu s-o spună. Iar eu recunosc că am un adevărat cult al prieteniei, chiar și în preferințele mele literare, un loc special au scriitorii care au immortalizat în scrisul lor această stare de grație a omului, acest fenomen brilliant de statornicie în această grabnică și atât de schimbătoare viață.

De-a lungul anilor s-au conturat unele reușite ce-ar putea fi notificate ca o „moștenire spirituală”: permanentizarea domeniului literaturii universale și comparate, a esteticii și poeziei comparate, domeniu în care ne-am început cariera universitară ca asistenți ai profesorului Ion Zamfirescu, apoi ca titulari de curs, conducători de licențe, organizatori și participanți la simpozioane și

sesiuni științifice pe tematici comparatiste. Reușită incontestabilă este continuitatea studiilor limbilor și literaturii clasice la Universitatea din Craiova, înființarea unei secții de limbi clasice cu un program frecvent de studiu, cu licență și masterat, fiind rezultatul demersului înțelept argumentat și tenace susținut al latinistei de excepție care este Katalin Dumitrașcu.

Ne-am aflat alături în diferite acțiuni și obligații universitare: cursuri, seminare, examene, concursuri, simpozioane, dezbateri etc. Deseori, pozițiile noastre concordau, iar atunci când aveam păreri diferite polemica rămânea cordială. Katalin și Emil Dumitrașcu, deosebiți temperamental, se completau de minune. El este, așa zice, mai molcom, mai „clasic”, cu preferință pentru calm, echilibru, toleranță. Ea este o luptătoare, intolerantă cu nedreptatea și cu impostura, statornică și solidară în momente de restriște, când nu este doar un prieten, ci și un aliat necondiționat și tonic. Deosebirea se estompa, până la dispariție când principiile, demnitatea și corectitudinea profesiei erau în pericol. Aparent *non-combat*, decanul Emil Dumitrașcu a susținut și a promovat oameni de valoare, a sancționat fără excepție impostura, a imprimat în viața facultății un mod de conduită prin excelență academic, civilizată și corect. Munca la catedră devenise o permanentă dăruire, o implicare puternică în ritmuri firești, făcute să construiască în timp prestigiul și recunoașterea facultății în țară și în afara ei. Au fost anii când prestigioase personalități ale domeniului au fost invitate și cărora li s-a conferit titlul de Doctor Honoris Causa (Eugenio Coșeriu, Jacques Derrida, Ion Zamfirescu), când a crescut numărul departamentelor facultății, precum și numărul studenților și al cadrelor didactice participante la stagii de specializare în străinătate, la colocvii, simpozioane, congrese de specialitate în țară și peste hotare. A fost o perioadă de afirmare a potențialului spiritual la nivel individual și instituțional. Profesorul și decanul Emil Dumitrașcu s-a dovedit a fi și un cercetător remarcabil al literaturii și esteticii clasice, prin elaborarea și publicarea unor exegeze ce au devenit repere în timp (*Personajul literar în estetica greco-latină, Publius Ovidius Naso, Titus Lucretius Carus, Caius Iulius Caesar. Studii de literatură latină*) și un comparatist reductabil (*Literatura universală și comparată – studii și articole*). Am recenzat aceste cărți la momentul apariției lor și nu am nimic a schimba din opiniile formulate atunci; evidențiez doar consecvența demersului, profunzimea și substanța ideilor și argumentelor, originalitatea